

MARTA ALONSO, UNIVERSIDADE DE LEÓN

"Temos a misión de amosar como é a produción animal en realidade, non a idealizada polos anuncios"

Falamos coa profesora do Departamento de Producción Animal da Universidade de León, Marta Alonso, sobre as principais correntes relacionadas con produción eticamente sustentable, sobre a actitude dos veterinarios cara a este tipo de debates e sobre como están a incidir na sociedade tendencias como a do uso responsable de antibióticos e a de benestar animal.

Parte do seu traballo céntrase na produción animal eticamente sustentable. Que comprende este concepto?

Eticamente sustentable significa que os gandeiros poidan ter un argumento ético que xustifique moralmente o uso que se fai dos seus animais. Os sistemas de produción animal teñen

que ter unha xustificación moral. A sociedade actual cambiou, ten unha desconexión coa produción animal, que se debe en boa medida a que a poboación vive cada vez máis no espazo urbano e menos no rural e necesita que, dalgunha maneira, sexamos capaces de darlles unha xustificación moral a eses sistemas de produción.

Un dos cinco argumentos bioéticos fundamentais máis estendidos é o do utilitarismo. Cales son as súas principais características?

O utilitarismo baséase no efecto custo-beneficio e trata de obter o maior proveito para o maior número posible de persoas e de animais. Polo tanto, na nosa relación con estes o principal é o balance entre o beneficio que obtemos e como afectamos o seu benestar. Aí é onde o benestar animal cobrou moita importancia. A postura utilitarista é maioritaria en boa parte da sociedade, exceptuando os defensores dos dereitos dos animais, que teñen unha visión totalmente contraposta.

A que se refire con "dereitos dos animais"?

A unha prohibición non negociable da súa utilización, calquera que sexan os beneficios. Deféndese que teñen dereito a protección moral e non importa a rendibilidade, o importante é que non temos dereito a utilíalos no noso proveito.

Non é esta unha posición un tanto radicalizada?

Están aparecendo unha serie de campañas e mensaxes na Rede, tales como "os lácteos son machistas", vixilias veganas nos matadoiros etc., que son posturas radicais xurdidas desa posición de prohibición non negociable de utilización.

A CONTRACORRENTE

Alonso defínese así ao explicar que é unha firme defensora das explotacións familiares e do uso da terra integrado coa produción, o que a coloca no extremo oposto á tendencia actual cara ao crecemento e á industrialización das granxas. Así mesmo, advirte dos inconvenientes destes procesos de globalización e homoxeneización

biocultural, que implican a perda dos usos particulares que ten a xente dos hábitats. Neste sentido, sinala cara á problemática da desaparición dos sistemas de aproveitamento de devesas e de toda a zona sur, da transhumancia e da vertebración das canellas.

► “OS SISTEMAS DE PRODUCCIÓN ANIMAL TEÑEN QUE TER UNHA XUSTIFICACIÓN MORAL”

En contrapartida existe a postura do non dereito de protección moral dos animais, aínda que si lles importen ás persoas. Non é certo?

Si. Ese é o argumento contractarista. Aínda que os animais non teñen dereito a protección moral en si mesmos, si lles importan ás persoas, polo que están protexidos por elas. Esta moralidade baséase no respecto ás leis e esa preocupación das persoas polos animais é o que levou ao desenvolvemento de normativas, lexislacións, códigos deontolóxicos etc., que temos a obriga de cumprir; é dicir, temos unha sociedade preocupada polo benestar e iso motiva, por exemplo, que as industrias queiran ter certificados de calidade.

Antes falaba de benestar animal, unha tendencia cada vez máis popular. Cre que será algo pasaxeiro?

Non, isto non é algo que non se lle vaia esquecer á xente. Chegou para quedar porque a sociedade se preocupa cada vez máis, aínda que sexa de xeito relativo, xa que, ao estar tan desconnectada do medio rural, non ten unha información real. Nese sentido nós, dende as universidades, así como dende os medios de comunicación, temos a misión de amosar como é a produción animal en realidade, non a idealizada polos anuncios.

Que vantaxes terá para todos os elos da cadea de produción apostar polo benestar animal?

Hai unha vantaxe evidente para os produtores e comercializadores, que é que os consumidores están a demandar benestar animal, polo que poderían decidir, cando están nun lineal no supermercado, comprar ou non un litro de leite en función de que teña ese selo. Despois está o feito

de que un animal cuns estándares de benestar altos é un animal máis san, o seu sistema inmunolóxico funciona mellor, terá menos risco de padecer enfermidades e por iso necesitará menos antibióticos, e aí conectamos coa outra gran corrente que chegou para quedar, que é a de redución do uso de antibióticos: *one health, one welfare*. E todo isto redundará, por suposto, en maiores producións.

Pensando no consumidor, pode ser complicado decidir que certificación é a máis veraz. Existe algún criterio que se deba seguir?

É difícil de dicir, porque cada un dos sistemas de certificación e de avaliación –porque unha cousa é a certificación de benestar, que é este sistema, e outra é a avaliación de benestar– pode ter obxectivos diversos. O obxectivo pode ser a certificación en si mesma, ou a mellora real para o gandeiro e para os seus animais. Nós, na Universidade de León, contamos cun sistema que ten unha finalidade docente, que é a de ensinarlles aos estudantes a identificar e avaliar o benestar animal. Por tanto, non podemos dicir que haxa un sistema universal que sexa o mellor de todos, senón que depende dos obxectivos que se estean a buscar.

Agora estase falando tamén moito da importancia de reducir o uso de antibióticos. Que opina?

En vacún de leite en particular utilízanse poucos e é unha cuestión que tamén, como o benestar, veu para quedar. Ao final, os antibióticos serven para tapar defectos no manexo, nas instalacións... polo que, se conseguimos mellores condicións, poderemos reducir o seu uso sen problema.

En liñas xerais, que valoración fai da adaptación do sector a este tipo de temas?

Eu creo que no sector vacún en xeral, e no vacún de leite en particular, estase a traballar moi ben dende hai moitos anos. É un sector que tomou conciencia e que nos últimos trinta anos sufriu un cambio radical. Na maioría dos aspectos foi para mellor (en canto a calidade de leite, a instalacións...), aínda que noutros, como a tendencia á perda das explotacións familiares, son un pouco crítica.

Os asuntos dos que nos falou, relacionados coa ética e a filosofía, non son os máis habituais entre veterinarios. Cre que son cuestións nas que debería afondar o gremio?

Si. Hai uns meses tiven a oportunidade de debater no Congreso Anembe este tipo de temas que aos veterinarios non nos adoitan gustar moito, ou cos que non nos sentimos tan cómodos. Quizais se deba a que, cando nolos conta alguén que non é da propia profesión, ten un enfoque demasiado alleo, entón creo que é bo que sexamos os veterinarios os que falemos tamén de ética e que nós mesmos expoñamos estes temas. ■